Secțiunea: **Memorie, identitate și propagandă**

Organizatori secțiune: **Virgiliu BÎRLĂDEANU, Nicolae MIHAI**

.....

Cultura memoriei în Republica Moldova și Ucraina

Igor ȘAROV,
Universitatea de Stat din Moldova

Reevaluarea trecutului, în special a perioadei de ocupație, cooperare și rezistență din timpul celui de-al Doilea Război Mondial, este una dintre temele centrale ale discursului public din Republica Moldova și Ucraina. Există diferențe profunde în ceea ce privește narațiunile naționale. După prăbușirea Uniunii Sovietice, cultura memoriei în Republica Moldova și Ucraina, s-a diferențiat: o parte a societății trăiește cu narațiunile eroice sovietice, în timp ce o altă parte susține narațiunile naționale și „desovietizarea" trecutului. În ambele țări, dezbaterile actuale privind politica memoriei se referă în special la portretizarea celui de-al Doilea Război Mondial ceea ce stă la baza conflictelor dintre diferitele narațiuni ale memoriei. Această abordare a luat diverse forme: reabilitarea victimelor represiunii, deschiderea arhivelor serviciilor secrete, înființarea de comisii istorice internaționale și multilaterale, „legi ale memoriei" care interzic sau prescriu anumite lecturi ale trecutului, crearea de „instituții ale memoriei naționale" și glorificarea eroilor sovietici (în special în estul Ucrainei și în Transnistria). În ambele țări, sunt create noi memoriale, muzee și monumente pentru a reprezenta suferințele îndurate de popoare în timpul războiului și sub regimuri totalitare. În iulie 2021, Kremlinul a publicat eseul lui Vladimir Putin, intitulat *Despre unitatea istorică a rușilor și ucrainenilor*. Putin a avansat teza provocatoare potrivit căreia rușii și ucrainenii sunt un singur popor legat de „unitatea spirituală", cu aceeași memorie sovietică, moștenire istorică, lingvistică, religioasă și culturală. Această interpretare a moștenirii sovietice a fost folosită pentru a invada Rusia în Ucraina la 24 februarie 2022 și pentru a lansa un război perfid. Sunt utilizați termenii „teritorii istorice", „unitate istorică" și „o singură națiune", care nu numai că sunt incompatibili cu dreptul internațional, dar contrazic și cunoștințele istorice științifice profunde. Retorica istorică (sau, mai degrabă, pseudo-istorică) a Kremlinului, care vizează transformarea memoriei istorice și a spațiului simbolic, este concepută nu numai pentru a justifica agresiunea militară, ci este, de asemenea, unul dintre principalele argumente folosite pentru a distruge identitatea ucraineană în teritoriile ocupate și pentru a transforma memoria colectivă în conformitate cu narațiunile rusești.